

Opis źródła:

Dzieje od założenia miasta Rzymu to dzieło rzymskiego historyka, Tytusa Liwiusza, pochodzącego z Padwy, w którym opisywał on dzieje Rzymu od założenia miasta, aż do czasów jemu współczesnych. Niżej prezentowany tekst źródłowy jest fragmentem *Dziejów*, w którym autor opisuje pochodzenie dwóch założycieli Rzymu i legendarne okoliczności ich uratowania przez wilczycę.

Miejsce i data wydania:

Wydane drukiem w tłumaczeniu Władysława Strzeleckiego w 2005 roku.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

Oryginał napisany pomiędzy 27 a 9 rokiem przed naszą erą. Najwcześniejsze odpisy w formie manuskryptów pochodzą z IX i X wieku i znajdują się, m.in. w Paryżu oraz Watykanie. Nie zachowały się wszystkie księgi - z 45 zachowało się około ¼

Tekst źródła (fragment):

Przeznaczeniu zależało na założeniu tak potężnego miasta i na powstaniu państwa ustępującego w potęgę tylko bogom. Gdy westalka uległszy przemocy wydała na świat bliźnięta, jako ojca potomstwa o niepewnym pochodzeniu wymieniła samego boga Marsa; może tak naprawdę sądziła, a może podanie boga za sprawcę jej grzechu miało w jej przekonaniu uszlachetnić haniebny postępek. Lecz ani bogowie, ani ludzie nie zdołali osłonić jej i dzieci przed okrutnym królem: kapłankę zakuto w kajdany i wtrącono do więzienia, a chłopców kazał król wrzucić w nurty rzeki. Szczęśliwym zrządzeniem bogów wylał wtedy Tyber poza brzegi, tworząc płytkie bagna: z jednej strony nie można było dojść do głównego nurtu rzeki, a z drugiej strony ludzie niosący chłopców mieli nadzieję, że dzieci pójdą na dno nawet przy mniej bystrej wodzie. [...] Według podania płytka woda osadziła wreszcie na mieliźnie korytko z dziećmi, a wtedy spragniona wilczyca z okolicznych gór przybiegła usłyszawszy kwilenie niemowląt; spuściła wymioną i tak łagodnie podała je dzieciom, że nadzorca trzód królewskich — miał on podobno na imię Faustulus — znalazł ją, jak lizała językiem chłopców. Dał on ich na wychowanie swojej żonie Larencji do stajen.

Słowniczek pojęć:

Westalka - kapłanka rzymskiej bogini ogniska domowego - Westy

Mars - rzymski odpowiednik greckiego boga wojny, Aresa.

Tyber - największa rzeka, przepływająca przez Rzym.

Tytus Liwiusz - historyk rzymski, pochodzący z Padwy. Autor monumentalnego dzieła "Dzieje od założenia miasta Rzymu". Z jego przekazów znana jest legenda o Remusie i Romulusie. Więcej: https://pl.wikipedia.org/wiki/Tytus_Liwiusz

Pytania do źródeł:

Pytania do uczniów szkoły średniej:

1. O kim jest mowa w tekście źródłowym? Jak mieli na imię chłopcy wyrzuceni do rzeki? Z czego są znani?
2. Korzystając z wiedzy własnej, przedstaw legendę o powstaniu Rzymu. W jakich okolicznościach założono miasto?
3. Na podstawie tekstu źródłowego powiedz, w jaki sposób potraktowano westalkę? Jak tłumaczyła swoje wykroczenie?
4. Jaki jest jeden z głównych symboli Rzymu? Odpowiedz, opierając się na wiedzy własnej oraz na tekście źródłowym.
5. Synami którego boga, według tekstu źródłowego, mieli być opisywani chłopcy?
6. Pytanie dodatkowe: Jakie były trzy epoki w historii Rzymu, nazwane na podstawie ustroju, jaki w nim panował?

Pytania do uczniów szkoły podstawowej:

1. Jak mieli na imię założyciele Rzymu? Opowiedz legendę o założeniu Rzymu.
2. W którym roku założono Rzym? Który to wiek?
3. Co jest najbardziej znanym symbolem Rzymu? Dlaczego?
4. Które rzymskie bóstwo było bogiem wojny?

Wskazówki:

Odpowiadając na pytania warto przypomnieć sobie legendę o założeniu Rzymu - jakie imiona nosili założyciele, w jakich okolicznościach i gdzie zostało założone miasto. Należy także oddzielić to, co prawdopodobnie jest częścią legendarną od tego, co, prawdopodobnie, jest faktem.

Warto również wiedzieć, że Rzym został wzniesiony na siedmiu wzgórzach. Za najstarszą osadę rzymską uważa się wzgórze o nazwie Palatyn, a jego mieszkańcy byli głównie pasterzami.

Ponadto, to od Tytusa Liwiusza pochodzi tradycja, wedle której Rzym założono 21 kwietnia, czyli w dniu, gdy Romulus zabił swego brata Remusa.

Najważniejsze cezury:

21 kwietnia 753 r p.n.e. - założenie Rzymu

753 - 509 r p.n.e. - Rzym Królewski

509 - 27 r p.n.e. - okres Republiki Rzymu

Literatura pomocnicza:

Wolski J., *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1979

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Łukasz Wołczyk